

MEĐUNARODNI STANDARD ISO 10962

Drugo izdanje 2001-05-01

Hartije od vrijednosti i srodni finansijski instrumenti – Klasifikacija finansijskih instrumenata (CFI kod)

- Izvod iz dokumenta, nezvanični prevod -

Ref.broj ISO 10960:2001(E)

© ISO 2001

PREDGOVOR

...

UVOD

...

Hartije od vrijednosti i srodni finansijski instrumenti – Klasifikacija finansijskih instrumenata

1. Djelokrug

...

2. Normativne reference

...

3. Konvencije i principi

3.1. Sadržaj CFI koda

CFI kod sastoji se od šest alfabetskih znakova. Prvi oznaka označava najviši nivo klasifikacije i čini razliku između šest generičkih kategorija: vlasničke hartije od vrijednosti, dužničke hartije od vrijednosti, prava, opcije, fjučersi i drugi finansijski instrumenti. Drugi znak označava specifične grupe u okviru svake kategorije: vlasničke hartije od vrijednosti, na primjer, podijeljene su na obične, prioritetne, preferencijalne, konvertibilne, prioritetne konvertibilne, preferencijalne konvertibilne, jedinice i druge vlasničke hartije od vrijednosti. U kategoriji dužničkih hartija od vrijednosti grupe su: obveznice, konvertibilne obveznice, obveznice s varantima, srednjoročne note, finansijski instrumenti tržišta novca i druge dužničke hartije od vrijednosti. Za kompletan pregled podjele pogledajte pod 4. "Kodovi i definicije".

Četiri zadnja znaka označavaju najvažnije attribute koji se primjenjuju na svaku grupu: dok su pravo glasa, prenosivost, status uplate i forma korisne informacije kod vlasničkih hartija od vrijednosti, ove karakteristike ne postoje kod opcija, koje imaju druge attribute (predmet, šema, isporuka, standardizovanost).

Kod vlasničkih hartija od vrijednosti, dužničkih hartija od vrijednosti i prava, šesti (zadnji) znak označava formu instrumenta.

Ako informacija nije raspoloživa ili se ne može primijeniti u trenutku dodjeljivanja, za tu osobinu koristi se oznaka "X", t.j. *X = nije primjenjiv, nije definisan, nepoznat*.

3.2. Procedura klasifikacije

Za klasifikaciju višeznačnih instrumenata mjerodavan je redosljed naveden pod 4. "Kodovi i definicije". Finansijski instrument na koji se mogu primijeniti definicije više kategorija ili grupa, treba se klasifikovati pod prvom mogućom kategorijom ili grupom. Na primjer, finansijski instrument koji daje pravo primanja određenog sredstva i za koji emitent vrši isplatu po dospelju dospeljeća, iako se može klasifikovati i kao "dužnička hartija od vrijednosti" i kao "pravo", treba da se klasifikuje kao " dužnička hartija od vrijednosti."

4. Kodovi i definicije

KATEGORIJE:

- E** = Vlasničke hartije od vrijednosti
- D** = Dužničke hartije od vrijednosti
- R** = Prava
- O** = Opcije
- F** = Fjučersi
- M** = Drugi finansijski instrumenti

VLASNIČKE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI -E-*-*-*-*-

Finansijski instrumenti koji predstavljaju vlasnički udio u nekom privrednom subjektu ili udruženim sredstvima.

Grupe:	S = Akcije, odnosno obične akcije
	P = Prioritetne akcije
	R = Preferencijalne akcije
	C = Konvertibilne akcije
	F = Prioritetne konvertibilne akcije
	V = Preferencijalne konvertibilne akcije
	U = Jedinice, odn. jedinični trustovi/uzajamni fondovi /OPCVM/OICVM
	M = Druge vlasničke HOV

Akcije, odnosno obične akcije -E-S-*-*-*-*-

Vlasnici ovih akcija obično imaju pravo glasa i pravo na dividendu. U slučaju likvidacije, vlasnici akcija obično se namiruju nakon povjerilaca društva i vlasnika prioritetnih akcija.

1. atribut: **Pravo glasa** (Označava vrstu prava glasa koji se dodjeljuje akcionaru):

V = Sa pravom glasa (Svaka akcija nosi jedan glas)	-E-S-V-*-*-*-
N = Bez prava glasa (Akcija nema pravo glasa)	-E-S-N-*-*-*-
R = Umanjeno pravo glasa (Akcionar može imati pravo na manje od jednog glasa po akciji)	-E-S-R-*-*-*-
E = Uvećano pravo glasa (Akcionar ima pravo na više od jednog glasa po akciji)	-E-S-E-*-*-*-

2. atribut: **Ograničenja vlasništva/prenosa:**

T = Ograničeno (Vlasništvo nad ili prenos HOV podliježu specijalnim uslovima)	-E-S-*-*T-*-*-
U = Slobodno (Neograničeno; vlasništvo nad ili prenos HOV ne podliježe specijalnim uslovima)	-E-S-*-*U-*-*-

3. atribut: **Status plaćanja:**

O = Ništa nije uplaćeno	-E-S-*-*O-*-
P = Djelimično uplaćeno	-E-S-*-*P-*-
F = U potpunosti uplaćeno	-E-S-*-*F-*-

4. atribut: **Forma:**

B = Na donosioca (Vlasnik nije registrovan u knjigama emitenta ili registra.)	-E-S-*-*B-
R = Na ime (HOV su zavedene na ime vlasnika u knjigama emitenta ili registra te se mogu prenositi na drugog vlasnika samo indosamentom registrovanog vlasnika.)	-E-S-*-*R-
N = Na donosioca/Na ime (HOV emitovane u formi i na donosioca i na ime ali pod istim identifikacionim brojem.)	-E-S-*-*N-
Z = Depozitarni certifikati na donosioca (Certifikat – u formi na donosioca za HOV koje se emituju na stranom tržištu da promoviše trgovanje van domaćeg tržišta osnovne HOV.)	-E-S-*-*Z-

A = Depozitarni certifikati na ime (npr. ADR; *Certifikat – u formi na ime - za HOV emitovane na stranom tržištu da promovišu trgovanje van domaćeg tržišta osnovne HOV.*)

-E-S-**-*-A-

Prioritetne akcije -E-P--*-*-**

Isplata dividende vlasnicima obično ima prednost nad isplatom dividende ostalim grupama akcija. U slučaju likvidacije, prioritetne akcije se obično rangiraju iznad običnih akcija, ali poslije povjerilaca društva.

1. atribut: **Pravo glasa** (*vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije*):

V = Sa pravom glasa

-E-P-V-**-*-

N = Bez prava glasa

-E-P-N-**-*-

R = Umanjeno pravo glasa

-E-P-R-**-*-

E = Uvećano pravo glasa

-E-P-E-**-*-

2. atribut: **Otkup**

R = Otkupive

-E-P-**-R-**-

E = Koje se mogu produžiti

-E-P-**-E-**-

T = Koje se mogu otkupiti/produžiti

-E-P-**-T-**-

3. atribut: **Prihod** (*Označava vrstu prihoda od dividende na koji akcionari imaju pravo*):

F = Prihod po fiksnoj stopi (*Akcionar periodično prima naznačeni prihod.*)

-E-P-**-F-**-

C = Kumulativni prihod po fiksnoj stopi (*Akcionar periodično prima naznačeni iznos. Dividende neisplaćene u nekoj godini se akumuliraju i moraju biti isplaćene naknadno, prije isplate dividende iz običnih akcija.*)

-E-P-**-C-**-

P = Participativni prihod (*Akcionari, pored toga što primaju svoju fiksnu stopu prioritetne dividende, učestvuju sa vlasnicima običnih akcija u daljoj distribuciji dividende i u distribuciji kapitala.*)

-E-P-**-P-**-

Q = Kumulativni participativni prihod (*Akcionari imaju pravo na iznos dividende po definisanoj preferencijalnoj stopi pod određenim uslovima. Dividende neisplaćene u bilo kojoj godini se akumuliraju i moraju biti isplaćene naknadno, prije isplate dividende iz običnih akcija.*)

-E-P-**-Q-**-

A = Prilagođena stopa prihoda (*Stopa dividende se određuje periodično, obično na osnovu određenog prinosa.*)

-E-P-**-A-**-

N = Normalna stopa prihoda (*Akcionari imaju pravo na istu dividendu kao vlasnici običnih dionica, ali imaju druge privilegije, npr. u odnosu na distribuciju imovine nakon gašenja.*)

-E-P-**-N-**-

4. atribut: **Forma** (*vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije*):

B = Na donosioca

-E-P-**-B-**-

R = Na ime

-E-P-**-R-**-

N = Na donosioca/na ime

-E-P-**-N-**-

Z = Depozitarni certifikat na donosioca

-E-P-**-Z-**-

A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)

-E-P-**-A-**-

Preferencijalne akcije -E-R-*-*-*-*

Kao i prioritetne akcije, preferencijalne akcije imaju preče pravo na dividendu, i na imovinu u slučaju likvidacije ili gašenja društva. Ali, prioritetne akcije imaju prednost nad preferencijalnim akcijama u smislu dividende i imovine koja je raspoloživa za distribuciju.

1. atribut: **Pravo glasa** (vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

V = Sa pravom glasa	-E-R-V-*-*-*
N = Bez prava glasa	-E-R-N-*-*-*
R = Umanjeno pravo glasa	-E-R-R-*-*-*
E = Uvećano pravo glasa	-E-R-E-*-*-*

2. atribut: **Otkup**

R = Otkupive	-E-R-*-*R-*-*
E = Koje se mogu produžiti	-E-R-*-*E-*-*
T = Koje se mogu otkupiti/produžiti	-E-R-*-*T-*-*

3. atribut: **Prihod** (vidi također Vlasničke HOV, prioritetne akcije):

F = Prihod po fiksnoj stopi	-E-R-*-*F-*
C = Kumulativni prihod po fiksnoj stopi	-E-R-*-*C-*
P = Participativni prihod	-E-R-*-*P-*
Q = Kumulativni participativni prihod	-E-R-*-*Q-*
A = Prilagođena stopa prihoda	-E-R-*-*A-*
N = Normalna stopa prihoda	-E-R-*-*N-*

4. atribut: **Forma** (vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

B = Na donosioca	-E-R-*-*B-
R = Na ime	-E-R-*-*R-
N = Na donosioca/na ime	-E-R-*-*N-
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-E-R-*-*Z-
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-E-R-*-*A-

Konvertibilne akcije -E-C-*-*-*-*

Akcije (obične) koje se, po odluci vlasnika, mogu konvertovati u ostale HOV, po određenoj stopi. Pravo konverzije može biti trajno ili ograničeno na određeni period.

1. atribut: **Pravo glasa** (vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

V = S pravom glasa	-E-C-V-*-*-*
N = Bez prava glasa	-E-C-N-*-*-*
R = Umanjeno pravo glasa	-E-C-R-*-*-*
E = Uvećano pravo glasa	-E-C-E-*-*-*

2. atribut: **Ograničenja vlasništva/transfera** (vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

T = Ograničenno	-E-C-*-*T-*-*
U = Slobodno (neograničeno)	-E-C-*-*U-*-*

3. atribut: **Prihod** (vidi također Vlasničke HOV, prioritetne akcije):

F = Prihod po fiksnoj stopi	-E-C-**-F-*
C = Kumulativni prihod po fiksnoj stopi	-E-C-**-C-*
P = Participativni prihod	-E-C-**-P-*
Q = Kumulativni participativni prihod	-E-C-**-Q-*
A = Prilagođena stopa prihoda	-E-C-**-A-*
N = Normalna stopa prihoda	-E-C-**-N-*

4. atribut: **Forma** (vidi takodje *Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije*):

B = Na donosioca	-E-C-**-B-
R = Na ime	-E-C-**-R-
N = Na donosioca/na ime	-E-C-**-N-
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-E-C-**-Z-
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-E-C-**-A-

Prioritetne konvertibilne akcije -E-F-**-*-*

Prioritetne akcije (obične ili prioritetne akcije) koje, po izboru vlasnika, mogu biti konvertovane u druge HOV, uglavnom u obične akcije, po određenoj stopi. Pravo konverzije može biti trajno ili ograničeno na određeni period.

1. atribut: **Pravo glasa** (vidi takodje *Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije*):

V = Sa pravom glasa	-E-F-V-**-*
N = Bez prava glasa	-E-F-N-**-*
R = Umanjeno pravo glasa	-E-F-R-**-*
E = Uvećano pravo glasa	-E-F-E-**-*

2. atribut: **Otkup**

R = Otkupive	-E-F-**-R-*
E = Koje se mogu produžiti	-E-F-**-E-*
T = Koje se mogu otkupiti/produžiti	-E-F-**-T-*

3. atribut: **Prihod** (vidi takodje *Vlasničke HOV, prioritetne akcije*):

F = Prihod po fiksnoj stopi	-E-F-**-F-*
C = Kumulativni prihod po fiksnoj stopi	-E-F-**-C-*
P = Participativni prihod	-E-F-**-P-*
Q = Kumulativni participativni prihod	-E-F-**-Q-*
A = Prilagođena stopa prihoda	-E-F-**-A-*
N = Normalna stopa prihoda	-E-F-**-N-*

4. atribut: **Forma** (vidi takodje *Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije*):

B = Na donosioca	-E-F-**-B-
R = Na ime	-E-F-**-R-
N = Na donosioca/Na ime	-E-F-**-N-
Z = Depozitarni certifikati na donosioca	-E-F-**-Z-
A = Depozitarni certifikati na ime (npr. ADR)	-E-F-**-A-

Preferencijalne konvertibilne akcije -E-V-**-*-*

Preferencijalne akcije (obične ili prioritetne akcije) koje, po izboru vlasnika, mogu biti konvertovane u druge HOV, uglavnom u obične akcije, po naznačenoj stopi. Pravo konverzije može biti trajno ili na određeni vremenski period.

<u>1. atribut:</u>	Pravo glasa (<i>vidi takodje Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije</i>):	
	V = S pravom glasa	-E-V-V-**-**-
	N = Bez prava glasa	-E-V-N-**-**-
	R = Umanjeno pravo glasa	-E-V-R-**-**-
	E = Uvećano pravo glasa	-E-V-E-**-**-
<u>2. atribut:</u>	Otkup	
	R = Otkupive	-E-V-**-R-**-
	E = Koje se mogu produžiti	-E-V-**-E-**-
	T = Koje se mogu otkupiti/produžiti	-E-V-**-T-**-
<u>3. atribut:</u>	Prihod (<i>vidi takodje Vlasničke HOV, prioritetne akcije</i>):	
	F = Prihod po fiksnoj stopi	-E-V-**-F-**-
	C = Kumulativni prihod po fiksnoj stopi	-E-V-**-C-**-
	P = Participativni prihod	-E-V-**-P-**-
	Q = Kumulativni participativni prihod	-E-V-**-Q-**-
	A = Prilagođena stopa prihoda	-E-V-**-A-**-
	N = Normalna stopa prihoda	-E-V-**-N-**-
<u>4. atribut:</u>	Forma (<i>vidi takodje Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije</i>):	
	B = Na donosioca	-E-V-**-B-**-
	R = Na ime	-E-V-**-R-**-
	N = Na donosioca/ na ime	-E-V-**-N-**-
	Z = Depozitarni certifikati na donosioca	-E-V-**-Z-**-
	A = Depozitarni certifikati na ime (npr. ADR)	-E-V-**-A-**-

Jedinice, odn. jedinični trustovi/uzajamni fondovi/OPCVM/OICVM -E-U-**-**-

Vlasničke HOV koje predstavljaju dio sredstava koje su udružili investitori: njima upravlja društvo za upravljanje čiji akcionarski kapital ostaje odvojen od tih sredstava.

<u>1. atribut:</u>	Zatvorenog/otvorenog tipa (<i>Označava da li se sa jedinicima trguje ili su fondovi stalno otvoreni za prodaju.</i>)	
	C = Zatvorenog tipa (<i>Jedinice se prodaju ili na organizovanom tržištu ili na vanberzanskom tržištu te se obično ne otkupljuju.</i>)	-E-U-C-**-**-
	O = Otvorenog tipa (<i>Fondovi stalno prodaju nove jedinice javnosti i otkupljuju preostale jedinice po zahtjevu, što rezultuje u povećanju ili smanjenju emitovanog kapitala.</i>)	-E-U-O-**-**-
<u>2. atribut:</u>	Politika raspodjele (<i>Označava uobičajenu politiku raspodjele fonda</i>):	
	I = Fondovi na bazi prihoda (<i>Fond redovono distribuira svoje prihode od investiranja.</i>)	-E-U-**-I-**-
	G = Fondovi na bazi porasta (<i>Fond obično reinvestira svoje prihode od investiranja.</i>)	-E-U-**-G-**-

M = Mješoviti fondovi (Prihod od investiranja se djelimično distribuira, djelimično reinvestira.) -E-U-**-M-**-*

3. atribut: **Imovina** (Označava strategiju/cilj investiranja fonda koji je naveden u njegovom prospektu):

R = Nekretnine (Fond isključivo investira u nekretnine.) -E-U-**-R-**-
S = HOV (Fond investira u HOV/finansijske instrumente.) -E-U-**-S-**-
M = Mješoviti-opšti (Fond investira u razne tipove imovine.) -E-U-**-M-**-
C = Robe (Fond investira isključivo u robe.) -E-U-**-C-**-
D = Derivati (Fond investira u derivative.) -E-U-**-D-**-

4. atribut: **Forma** (vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

B = Na donosioca -E-U-**-B-**-
R = Na ime -E-U-**-R-**-
N = Na donosioca/na ime -E-U-**-N-**-
Z = Depozitarni certifikati na donosioca -E-U-**-Z-**-
A = Depozitarni certifikati na ime (npr. ADR) -E-U-**-A-**-

Druge vlasničke HOV -E-M-X-X-X-**-*

Vlasničke HOV koje se ne mogu svrstati ni u jednu od gore navedenih grupa.

1. atribut: **X** = Nije primjenjiv / nije definisan -E-M-X-**-**-*

2. atribut: **X** = Nije primjenjiv / nije definisan -E-M-**-X-**-*

3. atribut: **X** = Nije primjenjiv / nije definisan -E-M-**-X-**-*

4. atribut: **Forma** (vidi također Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

B = Na donosioca -E-M-X-X-X-B-
R = Na ime -E-M-X-X-X-R-
N = Na donosioca/na ime -E-M-X-X-X-N-
Z = Depozitarni certifikati na donosioca -E-M-X-X-X-Z-
A = Depozitarni certifikati na ime (npr. ADR) -E-M-X-X-X-A-

** Smjernice za Mješovite jedinice (npr. koje se sastoje od akcija, obveznica i varanata):

Mješovite jedinice koje se sastoje od: - akcije(a), obveznice(a) i varanata,
- akcije(a) i obveznice(a),
- akcije(a) i varanata,
- više akcija

su klasifikovane pod kategorijom "Vlasničke HOV", grupa "Druge vlasničke HOV".

** Smjernice za "Korpe" (koje se sastoje od više akcija, koje se koriste u programiranom trgovanju):
"Korpe" se klasifikuju pod kategorijom "Vlasničke HOV", grupa "Druge vlasničke HOV".

DUŽNIČKE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI -D-**-**-**-*

Finansijski instrumenti kojim se dokazuju iznosi koje emitent duguje vlasniku pod naznačenim uslovima.

<u>Groupe:</u>	B = Obveznice
	C = Konvertibilne obveznice
	W = Obveznice s varantima
	T = Srednjoročne note
	Y = Finansijski instrumenti tržišta novca
	M = Druge dužničke HOV

Obveznice **-D-B-*-**-*-***

Bilo koja kamatna ili diskontovana HOV kojom se obično obavezuje emitent da isplati vlasniku obveznice ugovoreni iznos novca i da otplati glavnicu duga.

1. atribut: **Vrsta kamate:**

F = Po fiksnoj stopi (<i>Sve rate kamate su poznate pri emitovanju i ostaju konstantne za cijelo vrijeme trajanja HOV.</i>)	-D-B-F-*-**-*-*
Z = Po nultoj stopi / Diskontovane (<i>Ne vrše se periodične uplate kamata; kamata (diskont) je razlika između vrijednosti po dospijeću i iznosa u momentu sticanja.</i>)	-D-B-Z-*-**-*-*
V = Varijabilna (<i>Kamatna stopa je predmet korekcije u cijelom periodu trajanja HOV; uključuje stepenovanu, plutajuću i indeksiranu kamatnu stopu</i>)	-D-B-V-*-**-*-*

2. atribut: **Garancija** (*Označava, u slučaju nesolventnosti emitenta, da li je HOV dodatno obezbjedjena*):

T = Garancija vlade/ Trezora (<i>Dužnička HOV je obezbjedjena od strane vlade.</i>)	-D-B-*-T-*-**-*-*
G = Garantovana (<i>Dužnička HOV je obezbjedjena nekim drugim pravnim subjektom koji nije emitent a ni vlada</i>)	-D-B-*-G-*-**-*-*
S = Obezbjedene (<i>Dužnička HOV je obezbjedjena založnim pravom na određenoj imovini kako bi se obezbjedila obaveza, npr. hipoteka.</i>)	-D-B-*-S-*-**-*-*
U = Neobezbjedene/negarantovane (<i>Direktne obaveze emitenta su vezane samo za njegovu opštu kreditnu sposobnost.</i>)	-D-B-*-U-*-**-*-*

3. atribut: **Otkup / Isplata** (*Označava rezervisanja za otplatu koja su učinjena za emitovane HOV*):

F = Fiksno dospijeće (<i>Iznos glavnice se u potpunosti otplaćuje po dospijeću.</i>)	-D-B-*-**-*-F-*-*
G = Fiksno dospijeće sa kupovnom opcijom (<i>HOV se može ponuditi za otkup prije datuma dospijeća.</i>)	-D-B-*-**-*-G-*-*
C = Fiksno dospijeće sa prodajnom opcijom (<i>Vlasnik može zatražiti isplatu svojih obveznica prije datuma dospijeća</i>)	-D-B-*-**-*-C-*-*
D = Fiksno dospijeće sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-B-*-**-*-D-*-*
A = Plan amortizacije (<i>Smanjenje glavnice redovnim otplatama.</i>)	-D-B-*-**-*-A-*-*
B = Plan amortizacije sa kupovnom opcijom (<i>Do otkupa glavnice može doći kao rezultat otkupa preostalog dijela obveznica.</i>)	-D-B-*-**-*-B-*-*
T = Plan amortizacije sa prodajnom opcijom	-D-B-*-**-*-T-*-*
L = Plan amortizacije sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-B-*-**-*-L-*-*
P = Trajno (<i>Dužnička HOV nema fiksni datum dospijeća i dospijeva za otplatu samo u slučaju likvidacije emitenta.</i>)	-D-B-*-**-*-P-*-*
Q = Trajno sa kupovnom opcijom (<i>Emisija se može ponuditi za otkup u nekom budućem trenutku.</i>)	-D-B-*-**-*-Q-*-*

4. atribut: **Forma** (vidi takodje *Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije*):

B = Na donosioca	-D-B-*-**-* B -
R = Na ime	-D-B-*-**-* R -
N = Na donosioca/na ime	-D-B-*-**-* N -
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-D-B-*-**-* Z -
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-D-B-*-**-* A -

Konvertibilne obveznice   -D-C-*-**-***-**

Obveznica koja se može konvertovati u druge HOV.

1. atribut: **Vrsta kamate** (vidi takodje *Dužničke HOV, obveznice*):

F = Po fiksnoj stopi	-D-C- F -**-* -
Z = Po nultoj stopi / Diskontovane	-D-C- Z -**-* -
V = Varijabilne	-D-C- V -**-* -

2. atribut: **Garancija** (vidi takodje *Dužničke HOV, obveznice*):

T = Garancija od vlade/Trezora	-D-C-*- T -**-* -
G = Garantovane	-D-C-*- G -**-* -
S = Obezbeđene	-D-C-*- S -**-* -
U = Neobezbeđene/negarantovane	-D-C-*- U -**-* -

3. atribut: **Otkup/Isplata** (vidi takodje *Dužničke HOV, obveznice*):

F = Fiksno dospijeće	-D-C-*-** F -**-* -
G = Fiksno dospijeće sa kupovnom opcijom	-D-C-*-** G -**-* -
C = Fiksno dospijeće sa prodajnom opcijom	-D-C-*-** C -**-* -
D = Fiksno dospijeće sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-C-*-** D -**-* -
A = Plan amortizacije	-D-C-*-** A -**-* -
B = Plan amortizacije sa kupovnom opcijom	-D-C-*-** B -**-* -
T = Plan amortizacije sa prodajnom opcijom	-D-B-*-** T -**-* -
L = Plan amortizacije sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-B-*-** L -**-* -
P = Trajno	-D-C-*-** P -**-* -
Q = Trajno sa kupovnom opcijom	-D-C-*-** Q -**-* -

4. atribut: **Forma** (vidi takodje *Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije*):

B = Na donosioca	-D-C-*-**-* B -
R = Na ime	-D-C-*-**-* R -
N = Na donosioca /na ime	-D-C-*-**-* N -
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-D-C-*-**-* Z -
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-D-C-*-**-* A -

Obveznice s varantima   -D-W-*-**-***-**

Obveznica koja se emituje zajedno sa jednim ili više varanata koji je dio ponude i koji daje vlasniku pravo da kupi određenu HOV, često običnu akciju emitenta, po naznačenoj cijeni.

1. atribut: **Vrsta kamate** (vidi takodje *Dužničke HOV, obveznice*):

F = Po fiksnoj stopi	-D-W-F-**-**-
Z = Po nultoj stopi/diskontovane	-D-W-Z-**-**-
V = Varijabilna	-D-W-V-**-**-

2. atribut: **Garancija** (vidi takodje Dužničke HOV, obveznice):

T = Garancija vlade / Trezora	-D-W-*-T-**-**-
G = Garantovane	-D-W-*-G-**-**-
S = Obezbeđene	-D-W-*-S-**-**-
U = Neobezbeđene/negarantovane	-D-W-*-U-**-**-

3. atribut: **Otkup/Isplata** (vidi takodje Dužničke HOV, obveznice):

F = Fiksno dospjeće	-D-W-**-F-**-**-
G = Fiksno dospjeće sa kupovnom opcijom	-D-W-**-G-**-**-
C = Fiksno dospjeće sa prodajnom opcijom	-D-W-**-C-**-**-
D = Fiksno dospjeće sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-W-**-D-**-**-
A = Plan amortizacije	-D-W-**-A-**-**-
B = Plan amortizacije sa kupovnom opcijom	-D-W-**-B-**-**-
T = Plan amortizacije sa prodajnom opcijom	-D-W-**-T-**-**-
L = Plan amortizacije sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-W-**-L-**-**-
P = Trajno	-D-W-**-P-**-**-
Q = Trajno sa kupovnom opcijom	-D-W-**-Q-**-**-

4. atribut: **Forma** (vidi takodje Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

B = Na donosioca	-D-W-**-B-**-**-
R = Na ime	-D-W-**-R-**-**-
N = Na donosioca/ na ime	-D-W-**-N-**-**-
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-D-W-**-Z-**-**-
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-D-W-**-A-**-**-

Srednjoročne note -D-T-**-**-

Prenosive dužničke HOV koje se nude u skladu s ugovorom o programu putem jednog ili više dilera na zahtjev emitenta. Programom se definišu uslovi i odredbe nota.

1. atribut: **Vrsta kamate** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

F = Po fiksnoj stopi	-D-T-F-**-**-
Z = Po nultoj stopi/diskontovane /Diskontovane	-D-T-Z-**-**-
V = Varijabilne	-D-T-V-**-**-

2. atribut: **Garancija** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

T = Garancija vlade/Trezora	-D-T-*-T-**-**-
G = Garantovane	-D-T-*-G-**-**-
S = Obezbeđene	-D-T-*-S-**-**-
U = Neobezbeđene/negarantovane	-D-T-*-U-**-**-

3. atribut: **Otkup/isplata** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

F = Fiksno dospjeće	-D-T-**-F-**-**-
G = Fiksno dospjeće sa kupovnom opcijom	-D-T-**-G-**-**-
C = Fiksno dospjeće sa prodajnom opcijom	-D-T-**-C-**-**-
D = Fiksno dospjeće sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-T-**-D-**-**-

A = Plan amortizacije	-D-T-*-*-A*-
B = Plan amortizacije sa kupovnom opcijom	-D-T-*-*-B*-
T = Plan amortizacije sa prodajnom opcijom	-D-T-*-*-T*-
L = Plan amortizacije sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-T-*-*-L*-
P = Trajno	-D-T-*-*-P*-
Q = Trajno sa kupovnom opcijom	-D-T-*-*-Q*-

4. atribut: **Forma** (vidi takođe Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

B = Na donosioca	-D-T-*-*-B-
R = Na ime	-D-T-*-*-R-
N = Na donosioca/Na ime	-D-T-*-*-N-
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-D-T-*-*-Z-
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-D-T-*-*-A-

Finansijski instrumenti tržišta novca **D-Y-*-*-*-**

Finansijski instrumenti označeni pri emitovanju kao kratkoročni (treju obično dvanaest mjeseci ili kraće), npr. trezorski zapisi, komercijalni zapisi.

1. atribut: **Vrsta kamate** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

F = Fiksna stopa	-D-Y-F-*-*-
Z = Nulta stopa/Diskontovane	-D-Y-Z-*-*-
V = Varijabilni	-D-Y-V-*-*-

2. atribut: **Garancija** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

T = Garancije vlade/Trezora	-D-Y-*-T-*-*
G = Garantovane	-D-Y-*-G-*-*
S = Obezbeđene	-D-Y-*-S-*-*
U = Neobezbeđene/negarantovane	-D-Y-*-U-*-*

3. atribut: **X = Nije primjenjiv/ definisan** -D-Y-*-X-*-

4. atribut: **Forma** (vidi takođe Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

B = Na donosioca	-D-Y-*-*-B-
R = Na ime	-D-Y-*-*-R-
N = Na donosioca/ na ime	-D-Y-*-*-N-
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-D-Y-*-*-Z-
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-D-Y-*-*-A-

Drugo (Razno) **-D-M-*-*-*-**

Dužničke HOV koje se ne mogu svrstati ni u jednu od gore navedenih grupa.

1. atribut: **Vrsta kamate** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

F = Fiksna stopa	-D-M-F-*-*-
Z = Nulta stopa/Diskontovane	-D-M-Z-*-*-
V = Varijabilni	-D-M-V-*-*-

2. atribut: **Garancija** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

T = Garancije vlade/Trezora	-D-Y-*-T-*-*
------------------------------------	--------------

G = Garantovane	-D-Y-*-G-*-*
S = Obezbeđene	-D-Y-*-S-*-*
U = Neobezbeđene/negarantovane	-D-Y-*-U-*-*

3. atribut: **Otkup/Isplata** (vidi takođe Dužničke HOV, obveznice):

F = Fiksno dospjeće	-D-M-*-F-*-*
G = Fiksno dospjeće sa kupovnom opcijom	-D-M-*-G-*-*
C = Fiksno dospjeće sa prodajnom opcijom	-D-M-*-C-*-*
D = Fiksno dospjeće sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-M-*-D-*-*
A = Plan amortizacije	-D-M-*-A-*-*
B = Plan amortizacije sa kupovnom opcijom	-D-M-*-B-*-*
T = Plan amortizacije sa prodajnom opcijom	-D-M-*-T-*-*
L = Plan amortizacije sa prodajnom i kupovnom opcijom	-D-M-*-L-*-*
P = Trajne	-D-M-*-P-*-*
Q = Trajne sa kupovnom opcijom	-D-M-*-Q-*-*

4. atribut: **Forma** (vidi takođe Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije):

B = Na donosioca	-D-M-*-B-*-*
R = Na ime	-D-M-*-R-*-*
N = Na donosioca/ na ime	-D-M-*-N-*-*
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-D-M-*-Z-*-*
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-D-M-*-A-*-*

** Smjernice za Mješovite jedinice (npr. koje se sastoje od nekoliko dužničkih HOV):

Dok se mješovite jedinice koje se sastoje od akcija i dužničkih HOV klasifikuju u kategoriju "Vlasničke HOV", grupa "Druge vlasničke HOV", a obveznice s varantima čine svoju vlastitu grupu u kategoriji "Dužničke HOV", mješovite jedinice koje se sastoje od

- nekoliko dužničkih HOV ili
  - dužničke(ih) HOV i drugih (npr. polisa osiguranja)
- se klasifikuju u kategoriju "Dužničke HOV", grupa "Druge dužničke HOV".

PRAVA -R-*-**-*-*

Finansijski instrumenti koji vlasniku daju privilegiju (pravo) da upiše ili stekne određenu imovinu pod određenim uslovima.

Grupe:

A = Prava dodjele (Bonusa)
S = Prava upisa
P = Prava kupovine
W = Varanti
M = Druga prava

Prava dodjele (Bonusa) -R-A-X-X-X-*-*

Prava koja se daju vlasnicima postojećih HOV koja im daju pravo da besplatno steknu nove HOV.

<u>1. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-R-A-X-*-**-*-*
<u>2. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-R-A-*-X-*-**-*-*

<u>2. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-R-P- X -*-*
<u>3. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-R-P- X -*-*
<u>4. atribut:</u>	Forma (<i>vidi takođe Vlasničke HOV, akcije, odn. obične akcije</i>):	
	B = Na donosioca	-R-P- X-X-B -
	R = Na ime	-R-P- X-X-R -
	N = Na donosioca/Na ime	-R-P- X-X-N -
	Z = Depozitarni certifikati na donosioca	-R-P- X-X-Z -
	A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-R-P- X-X-A -

Varanti -R-W-X**-*-***

Finansijski instrumenti koji omogućavaju vlasniku da kupi određenu količinu HOV, robe, valute ili druge imovine u toku određenog perioda po određenoj cijeni.

<u>1. atribut:</u>	Sredstva u osnovi (<i>Označava vrstu sredstva u osnovi koje je vlasnik varanta ovlašćen da kupi</i>):	
	B = Korpa (<i>Vlasnik varanta ima pravo da stiče paket ili grupu sredstava.</i>)	-R-W- B -*-*
	S = Akcije-vlasničke HOV (<i>Vlasnik varanta ima pravo na kupovinu vlasničkih HOV.</i>)	-R-W- S -*-*
	D = Dužničke HOV/Kamate (<i>Vlasnik varanta ima pravo da stiče dužničke HOV</i>)	-R-W- D -*-*
	T = Roba (<i>Vlasnik varanta ima pravo da stiče određenu robu.</i>)	-R-W- T -*-*
	C = Valute (<i>Vlasnik varanta ima pravo da stiče određeni iznos u određenoj valuti po određenom kursu..</i>)	-R-W- C -*-*
	I = Indeksi (<i>Vlasnik varanta ima pravo da stiče određeni iznos na osnovu performanse indeksa.</i>)	-R-W- I -*-*
	M = Ostalo (Razno; <i>vlasnik varanta ima pravo da stiče druga sredstva koja nisu pomenuta gore.</i>)	-R-W- M -*-*
<u>2. atribut:</u>	Vrsta (<i>Određuje da li je varant emitovao emitent osnovnog instrumenta ili neka treća strana</i>):	
	T = Obični varanti (<i>Koje emituje emitent osnovnog instrumenta</i>)	-R-W- T -*-*
	N = Nepokriveni varanti (<i>Koje emituje treća strana koja nije emitent HOV na koje se varant odnosi. Emitent varanta nema toliko HOV koliko bi bilo potrebno kada bi svi varanti bili korišteni.</i>)	-R-W- N -*-*
	C = Pokriveni varanti (<i>Koje emituje treća strana koja nije emitent HOV koje su u osnovi na koje se varant odnosi. Emitent varanta ima toliko HOV koliko bi bilo potrebno kada bi svi varanti bili korišteni.</i>)	-R-W- C -*-*
<u>3. atribut:</u>	Kupovna/prodajna (<i>Označava da li varant daje pravo vlasniku da stiče sredstva po određenim uslovima ili da stiče gotovinu u zamjenu za određena sredstva u osnovi.</i>):	
	C = Kupovna (<i>Kao u većini slučajeva, varant daje pravo titularu da stiče određena sredstva u osnovi u određenom periodu po određenoj cijeni.</i>)	-R-W- C -*-*
	P = Prodajna (<i>Varant daje pravo titularu da stiče gotovinu u zamjenu za određeno sredstvo u osnovi.</i>)	-R-W- P -*-*
	B = Kupovna i prodajna (<i>varanti koji nemaju ni kupovnu ni prodajnu opciju, varanti i sa kupovnom i prodajnom opcijom</i>)	-R-W- B -*-*

4. atribut: **Forma** (vidi takođe Vlasničke HOV, akcije, odn. obične/redovne):

B = Na donosioca	-R-W-*. *- *- B -
R = Na ime	-R-W-*. *- *- R -
N = Na donosioca/Na ime	-R-W-*. *- *- N -
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-R-W-*. *- *- Z -
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-R-W-*. *- *- A -

Druga prava -R-M-X-X-X-*

Prava koje se ne mogu svrstati ni u jednu od gore navedenih grupa.

1. atribut: **X = Nije primjenjiv / nije definisan** -R-M-X-*. *- *-

2. atribut: **X = Nije primjenjiv / nije definisan** -R-M-*. X-*. *-

3. atribut: **X = Nije primjenjiv / nije definisan** -R-M-*. *- X-*

4. atribut: **Forma** (vidi takođe Vlasničke HOV, akcije, odn. obične/redovne):

B = Na donosioca	-R-M-*. *- *- B -
R = Na ime	-R-M-*. *- *- R -
N = Na donosioca/Na ime	-R-M-*. *- *- N -
Z = Depozitarni certifikat na donosioca	-R-M-*. *- *- Z -
A = Depozitarni certifikat na ime (npr. ADR)	-R-M-*. *- *- A -

OPCIJE -O-*. *- *- *- *

Ugovori koji daju vlasniku pravo da kupi ili pravo da proda određenu imovinu po unaprijed određenoj cijeni ili formuli, u određeno vrijeme u budućnosti ili u određenom budućem vremenskom roku.

Grupe:
C = Kupovne opcije
P = Prodajne opcije
M = Druge opcije

Kupovne opcije -O-C-*. *- *- *- *

Ugovori između kupca i prodavca kojim se kupcu (vlasniku opcije) daje pravo, ali ne i obaveza, da kupi sredstva navedena po određenoj fiksnoj cijeni ili formuli, na određeni datum ili prije njega. Prodavac kupovne opcije preuzima obavezu da isporuči određena sredstva ako kupac aktivira svoju opciju.

1. atribut: **Vrsta šeme** (Označava da li opcija može biti iskorištena na određeni datum ili u definisanom (određenom) vremenskom periodu):

A = Američka (Opcija može biti iskorištena u bilo koje vrijeme između datuma emitovanja i datuma isteka.)	-O-C- A -*. *- *-
E = Evropska (Opcija može biti iskorištena na njen datum isteka.)	-O-C- E -*. *- *-

2. atribut: **Sredstva u osnovi** (Označava vrstu sredstva u osnovi koje vlasnik opcije ima pravo da kupi, odnosno da proda):

B = Korpa (Opcija daje pravo da se kupi, odnosno proda paket ili grupa sredstava.)	-O-C-*. B -*. *-
S = Akcije-vlasničke HOV (Opcija daje pravo da se kupe, odnosno prodaju vlasničke HOV.)	-O-C-*. S -*. *-
D = Kamatna stopa/apstraktne dužničke HOV (Opcija daje pravo	

<i>da se kupe, odnosno prodaju postojeći ili apstraktni/fiktivni dužnički instrumenti sa određenom kamatnom stopom i dospeljem.)</i>	-O-C- D -*-*
T = Robe (<i>Opcija daje pravo da se kupi, odnosno proda određena roba.</i>)	-O-C- T -*-*
C = Valute (<i>Opcija daje pravo da se kupi, odnosno proda određeni iznos u određenoj valuti po navedenom kursu.</i>)	-O-C- C -*-*
I = Indeksi (<i>Opcija daje pravo da se kupi, odnosno proda određeni iznos na osnovu performanse indeksa.</i>)	-O-C- I -*-*
O = Opcije (<i>Opcija daje pravo da se kupe, odnosno prodaju opcije.</i>)	-O-C- O -*-*
F = Fjučersi (<i>Opcija daje pravo da se kupe, odnosno prodaju fjučersi.</i>)	-O-C- F -*-*
W = Svopovi (<i>Opcija daje pravo da se kupe, odnosno prodaju svopovi.</i>)	-O-C- W -*-*
M = Ostalo (Razno; <i>Opcija daje pravo da se kupe, odnosno prodaju drugi instrumenti koji nisu pomenuti gore.</i>)	-O-C- M -*-*

3. atribut: **Isporuka** (*Označava da li je namirenje opcije prilikom vršenja u gotovini ili su instrumenti koji su u osnovi isporučeni*):

P = Fizička (<i>Instrument u osnovi mora biti ispučen prilikom vršenja opcije</i>)	-O-C- P -*-*
C = Gotovina (<i>Namirenje opcije je u gotovini.</i>)	-O-C- C -*-*

4. atribut: **Standardizovan/nestandardizovan** [*Označava da li su uslovi opcija (osnovni instrumenti, „strike“ cijena (cijena definisana u ugovoru opcije), datum dospelja, veličina ugovora) standardizovani ili ne*]:

S = Standardizovan (<i>Instrumenti u osnovi, cijena definisana u ugovoru opcije, datum dospelja, veličina ugovora opcije su standardizovani. Ovim opcijama se trguje na specijalnim berzama opcija.</i>)	-O-C- S -*-*
N = Nestandardizovan (<i>Opcije su namjenski sačinjeni instrumenti koji se obično prodaju van berze. Osnovni instrumenti, cijena definisana u ugovoru (strike cijena), datum dospelja i veličina ugovora opcije nisu standardizovani.</i>)	-O-C- N -*-*

Prodajne opcije -O-P-**A**-*-*

Ugovori između kupca i prodavca kojim se kupcu (vlasniku opcije) daje pravo, ali ne i obaveza, da proda navedena sredstva po fiksnoj cijeni ili formuli, na određeni datum ili prije njega. Prodavac prodajne opcije preuzima obavezu da kupi navedena sredstva u slučaju da kupac aktivira svoju opciju.

1. atribut: **Vrsta šeme:**

A = Američka	-O-P- A -*-*
E = Evropska	-O-P- E -*-*

2. atribut: **Sredstva u osnovi** (*vidi takođe Opcije, kupovne opcije*):

B = Korpa	-O-P- B -*-*
S = Akcije-vlasničke HOV	-O-P- S -*-*
D = Kamatna stopa/apstraktne dužničke HOV	-O-P- D -*-*
T = Robe	-O-P- T -*-*
C = Valute	-O-P- C -*-*

I = Indeksi	-O-P- I -*-*
O = Opcije	-O-P- O -*-*
F = Fjučersi	-O-P- F -*-*
W = <i>Svopovi</i>	-O-P- W -*-*
M = Ostalo	-O-P- M -*-*

3. atribut: Isporuka

P = Fizička	-O-P- P -*-*
C = Gotovina	-O-P- C -*-*

4. atribut: Standardizovan/nestandardizovan:

S = Standardizovan	-O-P- S -*-*
N = Nestandardizovan	-O-P- N -*-*

Druge opcije -O-M-X-X-X-X-

Opcije koje se ne mogu svrstati ni u jednu od gore navedenih grupa.

1. atribut: X = Nije primjenjiv / nije definisan	-O-M- X -*-*
2. atribut: X = Nije primjenjiv / nije definisan	-O-M- X -*-*
3. atribut: X = Nije primjenjiv / nije definisan	-O-M- X -*-*
4. atribut: X = Nije primjenjiv / nije definisan	-O-M- X -*-*

FJUČERSI -F-*-**-*-*

Ugovori kojim se obavezuje kupac da primi, a prodavac da isporuči, u budućnosti određena sredstva po dogovorenoj cijeni.

Groups:	F = Finansijski fjučersi
	C = Robni fjučersi

Finansijski fjučersi -F-F-*-**-*-X-

Ugovori zasnovani na finansijskim instrumentima.

1. atribut: Sredstva u osnovi (Označava vrstu sredstva u osnovi koga kupac fjučersa prima, odnosno koga prodavac isporučuje):

B = Korpa (<i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje paket ili grupu sredstava.</i>)	-F-F- B -*-X
S = Akcije-Vlasničke HOV (<i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje vlasničke HOV.</i>)	-F-F- S -*-X
D = Kamata/apstraktne dužničke HOV (<i>Kupac prima, odn. Prodavac isporučuje postojeće ili apstraktne dužničke instrumente sa određenom kamatom i dospjećem.</i>)	-F-F- D -*-X
C = Valute (<i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje određeni iznos u određenoj valuti po navedenoj kursnoj stopi.</i>)	-F-F- C -*-X
I = Indeksi (<i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje određeni iznos na osnovu performanse indeksa.</i>)	-F-F- I -*-X

O = Opcije (<i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje opcije.</i>)	-F-F- O -*-*-X-
F = Fjučersi (<i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje fjučerse.</i>)	-F-F- F -*-*-X-
W = Svopovi (<i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje svopove.</i>)	-F-F- W -*-*-X-
M = Ostalo (Razno; <i>Kupac prima, odn. prodavac isporučuje druge instrumente koji nisu pomenuti gore.</i>)	-F-F- M -*-*-X-

2. atribut: **Isporuka** (*Označava da li je namirenje u gotovini ili se osnovni instrumenti isporučuju*):

P = Fizička (<i>Osnovni instrument mora biti isporučen.</i>)	-F-F- P -*-*-X-
C = Gotovina (<i>Namirenje je u gotovini.</i>)	-F-F- C -*-*-X-

3. atribut: **Standardizovan/nestandardizovan** [*Označava da li su uslovi fjučersa (datum dospjeća osnovnih instrumenata, veličina ugovora) standardizovani ili ne*):

S = Standardizovani (<i>Osnovni instrumenti, datum dospjeća i veličina ugovora fjučersa su standardizovani. Ovim fjučersima se trguje na specijalnim berzama.</i>)	-F-F- S -*-*-X-
N = Nestandardizovani (<i>Namjenski sačinjeni instrumenti između dvije strane. Osnovni instrumenti, datum dospjeća i veličina ugovora forvarda nisu standardizovani.</i>)	-F-F- N -*-*-X-

4. atribut: **X = Nije primjenjiv / nije definisan** -F-F-**X**-*-*-X-

Robni fjučersi -F-C-**X**-*-*-X-

Ugovori zasnovani na robi.

1. atribut: **Sredstva u osnovi** (*Označava vrstu sredstva u osnovi koje kupac fjučersa prima, odnosno koje prodavac isporučuje*):

E = Prirodni resursi koji se iskopavaju (<i>Metali, plemeniti metali, ugalj, nafta, gas</i>)	-F-C- E -*-*-X-
A = Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	-F-C- A -*-*-X-
I = Industrijski proizvodi (<i>Građevina, proizvodnja</i>)	-F-C- I -*-*-X-
S = Usluge (<i>Prevoz, komunikacija, trgovina</i>)	-F-C- S -*-*-X-

2. atribut: **Isporuka** (*Označava da li je namirenje u gotovini ili da li osnovni instrumenti moraju biti isporučeni*):

P = Fizička (<i>Osnovni instrument mora biti isporučen.</i>)	-F-C- P -*-*-X-
C = Gotovina (<i>Namirenje je u gotovini</i>)	-F-C- C -*-*-X-

3. atribut: **Standardizovan/nestandardizovan** [*Označava da li su uslovi fjučersa (osnovni instrumenti, datum dospjeća, veličina ugovora), standardizovani ili ne*):

S = Standardizovan (<i>Instrumenti u osnovi, datum dospjeća i veličina ugovora fjučersa su standardizovani. Ovim fjučersima se trguje na specijalnim berzama.</i>)	-F-C- S -*-*-X-
N = Nestandardizovan (<i>Namjenski sačinjeni instrumenti između dve strane. Osnovni instrumenti, datum dospjeća i veličina ugovora fjučersa nisu standardizovani.</i>)	-F-C- N -*-*-X-

4. atribut: **X = Nije primjenjiv / nije definisan** -F-C-**X**-*-*-X-

DRUGI FINANSIJSKI INSTRUMENTI -M-*-X-X-X-

Finansijski instrumenti koji se ne mogu svrstati ni u jednu od gore navedenih kategorija.

Groupe: **R** = Referentni instrumenti, npr. valute, robe, kamate, indeksi
                         M = Ostali finansijski instrumenti, npr. ugovori o nekretninama, polise osiguranja

Referentni instrumenti -M-R-*-X-X-X-

Entiteti koji, u striktnom smislu, nisu finansijski instrumenti ali se često takvim smatraju.

<u>1. atribut:</u>	Dalje grupisanje:	
	C =Valute	-M-R-C-X-X-X-
	T =Robe	-M-R-T-X-X-X-
	R =Kamate	-M-R-R-X-X-X-
	I =Indeksi	-M-R-I-X-X-X-
<u>2. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-M-R-*-X-*-*
<u>3. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-M-R-*-X-*-*
<u>4. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-M-R-*-X-*-*

Ostali finansijski instrumenti -M-M-*-X-X-X-

Ostala sredstva koja se ne mogu svrstati u definisane grupe.

<u>1. atribut:</u>	Dalje grupisanje:	
	R =Ugovori o nekretninama	-M-M-R-X-X-X-
	I =Polise osiguranja	-M-M-I-X-X-X-
	E = Escrow potvrde	-M-M-E-X-X-X-
	F =Forvardi	-M-M-F-X-X-X-
	P =Potvrde o plemenitim metalima	-M-M-P-X-X-X-
	M =Ostalo (Razno)	-M-M-M-X-X-X-
<u>2. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-M-M-*-X-*-*
<u>3. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-M-M-*-X-*-*
<u>4. atribut:</u>	X = Nije primjenjiv / nije definisan	-M-M-*-X-*-*

5. CFI- Agencije

...

6. Organ nadležan za registraciju

...

7. Informacija i pitanja

...